

Пріоритетність Євроінтеграції та трансатлантичної інтеграції підтримує 65% опитаних. Та слід враховувати, що 21% опитаних вбачає пріоритетом партнерство з Росією та країнами СНД при наявності курсу на євроінтеграцію, а в цілому важливість російського фактору зовнішньої політики України виділяють 57% опитаних. Лише 5% не визначились з цим питанням. Лише 21% вважає вступ до НАТО є обов'язковим елементом Євроінтеграції, 48% - ні. При цьому тільки 12% володіє інформацією про Єврораду і НАТО, 63% - не володіють, 7% не може визначитись. Але 72% хотіли б знати більше.

Виявилась і ще одна закономірність. Очікуванні результати від нового курсу найбільш чітко виявились на рівні держави, а не регіону. Ось деякі з показників, за якими надали перевагу в розумінні перспектив євроінтеграційного курсу: демократизацію суспільства, захист прав і свобод людини та дитини 57%; розбудова сучасної високотехнологічної та високоприбуткової економіки 48%; публічність влади, її відповідальність та його соціальної захищеності 34%; можливість реально вивчати та використовувати досвід європейських країн 32%; розширення можливостей стажувань та навчання в державах Євроради 32%; ліквідація тіньової та кланової економіки 28%; новий імпульс для розвитку регіонів 21%.

Але при цьому ось відповіді за такими важливими позиціями: партійна конкуренція є змаганням практичних моделей розвитку держави, регіону, міста (реалізуються за термін перебування у владі) 9%; формування громад, третього сектору (громадських ініціатив) 8%.

Майже 60% опитаних визначили потребу створення університетського центру Євроінтеграції і майже 30% вказало на готовність приймати участь в його роботі.

*Загряжский И.В.
(Сумы, СумГУ)*

НАУКА, РЕЛИГИЯ И ПРАКТИЧЕСКАЯ СИЛА ЗНАНИЯ

Несмотря на всю либерализацию современной жизни, противостояние науки и религии остаётся если и не самым острым, то весьма болезненным противоречием западной культуры. С другой стороны, определённое сходство механизмов становления религиозного и научного знания открывает новые пути понимания механизмов самоорганизации человеческой деятельности.

Современное западное представление о науке исторически выработывалось в ситуации острого конфликта науки и религии. Результатом этого является слишком узкое понимание науки, связывающее её исключительно с интеллектуальной деятельностью и абсолютизирующее рациональный аспект в истории науки. С другой стороны, гиперкритицизм

в отношении религии привёл к возникновению ряда перегибов и фобий, которые до сих пор препятствуют теоретическому осмыслению механизмов саморазвития общества.

Религия и наука – способы самопроявления человека, поэтому их надо сравнивать не как две чистые сущности, а как два мира человека (в том смысле, что и та и другая могут покрыть все человеческие проявления, создать свой целостный мир).

Высокая наука сама по себе традиционно представляется средоточием холодной и чистой объективности. Но, превращаясь в системообразующий элемент жизни человека, она неизбежно испытывает вторжение со стороны человеческой субъективности, которое часто трактуется как нарушение принципов научности.

История формирования и развития больших научных концепций, имеющих принципиальное мировоззренческое значение, в этом смысле весьма показательна. Так, после выхода в свет «Происхождения видов» Чарльза Дарвина теория эволюции подвергалась активной критике с самых разных позиций, против неё выступали как представители церкви, так и учёные. Начался процесс апологии, в котором главную роль играл уже Томас Хаксли, получивший прозвище «бульдог Дарвина».

В ходе публичных дискуссий начали возникать формулировки, которые в последствии стали ассоциироваться с сущностью научной теории Дарвина, ему самому общественное мнение приписало некоторые положения, непосредственным автором которых он не являлся.

Нет ничего удивительного в том, что отстаивание новых концепций переходит в руки последователей. Как ни парадоксально, но автору это делать сложнее. Апологету нужны не столько знания, сколько вера, автор же находится со своей концепцией в более сложных отношениях. Во-первых, открытие является прямым следствием сомнения как толчка к исследованию (чтобы быть первооткрывателем, необходимо сомневаться, апологету же сомнения противопоказаны). Во-вторых, для автора путь к открытию имеет не меньшую актуальность, чем оно само; задача последователя облегчена тем, что для него большую актуальность имеет не путь к новой истине, а перспективы её применения (именно практические следствия и являются темой публичных споров). Путь становления научной концепции, по крайней мере, внешне, выглядит как «откровение» учителя» за которым следует деятельность последователей, занятых не только разработкой, сколько защитой и отстаиванием идей, и лишь потом приходит признание и превращение «откровения» в научный факт. В ходе успешного отстаивания новой истины приобретают широкий размах попытки приложения новой концепции к другим областям жизни, например, евгеника, социальный дарвинизм.

За этим внешним сходством процесса проникновения научных и религиозных идей в массовое сознание, а, главное, в массовое поведение, очевидно, скрывается объективный всеобщий механизм саморазвития культуры.

Таким образом, для понимания особенностей взаимоотношений религии и науки, функционирования науки в секулярном обществе и перспектив решения глобальных проблем, необходимо глубокое исследование характера и путей влияния науки на общественную и индивидуальную психологию, роли науки в формировании психологии современного человека.

*Зайцев М.О. – канд. філос. н.
(м. Острог)*

МОДЕРНІЗАЦІЯ І ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Просування України по шляху незалежності все більше загострює проблему цивілізаційного вибору, одним з наслідків якого може стати входження в русло європейської цивілізації. Інша можлива реальність цього вибору – євразійська цивілізаційна єдність, участь у створенні якої Україна може прийняти; без її участі ця єдність – велике історичне питання. Можливий і третій варіант – периферійне існування на маргінесах європейського світу. З цього спектру варіантів цивілізаційного вибору, магістральним декларується європейський. Відтак, Україна постає перед необхідністю вирішувати проблеми модернізації, що вже саме собою ставить її в ряд з країнами Європи і виокремлює з пострадянських країн.

З проблем модернізації написана значна література, то ж не претендуючи на особливу оригінальність висловлю декілька думок з приводу суті та специфіки української модернізації.

Перш за все, на що хотілося б звернути увагу, то це те, що модернізація для України постає не лише як завдання соціокультурних та політико-економічних реформ, відповідно до виклику епохи, що змінилася, а ще й як згусток невирішених проблем, пов'язаних з пошуками національної ідентичності. При цьому питання ставиться не лише в площині “хто ми є?”, але й в аспекті “чи будемо ми у своїй самості взагалі?”.

Щоб була зрозумілішою така постановка питання, звернемося до можливих позицій, з яких розглядається, сприймається та оцінюється процес модернізації. Таких основних позицій є дві: лінійно-стадійна або формаційна та цивілізаційна. З першої позиції модернізація розглядається як перехід від традиційного усистемленого адміністративно-командного суспільства до сучасного, ліберально-демократичного. З другої, модернізація – спектр можливих змін, що розгортаються від до і всі вони в історичному смислі рівноправні, вже хоча б по праву своєї можливості бути. Цей підхід дозволяє виявити той факт, що, як зазначав А.А.Кара-Мурза,